

Sygn. akt III AUa 2023/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Pierzycka - Pająk SSO del. Beata Torbus
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2017r. w Katowicach

sprawy z odwołania Z. G. (Z. G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury z obniżonego wieku emerytalnego

na skutek apelacji ubezpieczonego Z. G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Bielsku-Białej z dnia 12 sierpnia 2016r. sygn. akt VI U 199/16

oddala apelację.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Pierzycka-Pająk

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2023/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.08.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania Z. G., ur. (...), emerytury z obniżonego wieku emerytalnego wobec niespełnienia przez niego przesłanek, o których stanowi art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013r., poz. 144 ze zm. i rozporządzenie RM z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 z późn. zm.), albowiem na dzień 1.01.1999r. ubezpieczony Z. G. wykazał sumę okresów składkowych i nieskładkowych w wysokości 24 lat,

1 miesiąca i 2 dni oraz 11 lat, 27 dni pracy w warunkach szczególnych. Do stażu ubezpieczeniowego nie zaliczono okresu 12 miesięcy z racji pobierania przez ubezpieczonego uposażenia po zwolnieniu go z zawodowej służby wojskowej.

W odwołaniu Z. G. domagał się zmiany decyzji i przyznania emerytury z obniżonego wieku emerytalnego, z równoczesnym zaliczeniem do stażu ubezpieczeniowego okresu pobierania uposażenia po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej przez okres 1 roku i uznania za pracę w warunkach szczególnych okresu odbywania nauki w Wyższej Szkole (...) w P.
od 17.09.1973r. do 28.08.1977r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 2.12.2014r. oddalił odwołanie Z. G..

Sąd I instancji przyjął, że bezspornym jest, iż Z. G. pełnił służbę wojskową od 17.09.1973r. do 24.08.1977r. w Wyższej Szkole (...) w P.. Od 25.08.1977r. do 20.09.1988r. odwołujący pełnił zawodową służbę wojskową. Ubezpieczony od 4.12.1989r. do 3.03.1990r. był zastępcą komendanta kompanii (...). Od 4.03.1990r. do 31.12.1998r. ubezpieczony podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Na tle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wskazał, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do udzielenia odpowiedzi, czy Z. G. spełnia kryterium posiadania stażu pracy w szczególnym charakterze, tj. żołnierza zawodowego w rozmiarze 15 lat, zgodnie z rozporządzeniem RM z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd wskazał, że § 10 ust. 1 rozporządzenia RM wskazuje, że mężczyzna posiadający 25-letni staż pracy, a który osiągnął 60 lat w czasie służby wojskowej, bądź w czasie zatrudnienia wykonywanego po zwolnieniu z tej służby, bądź w ciągu 5 lat po zwolnieniu ze służby, bądź ustaniu zatrudnienia oraz posiadający 15-letni okres służby wojskowej, może nabyć prawo do emerytury. Cytowane rozporządzenie RM z 7.02.1983r. zachowuje moc z uwagi na treść art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Okręgowy wskazał, że nie prowadził szczegółowego postępowania dowodowego w sprawie, gdyż ubezpieczony nie spełnił wymagań określonych treścią § 10 rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Odwołujący się osiągnął wiek 60 roku życia dnia (...), jednak osiągnięcie tego wieku emerytalnego nie nastąpiło ani w czasie służby wojskowej (trwającej do 20 września 1988r.), ani w czasie zatrudnienia wykonywanego po zwolnieniu z tej służby, czy w ciągu 5 lat po zwolnieniu ze służby lub ustaniu zatrudnienia (od 4 grudnia 1989r. do 31 grudnia 1998r. zatrudnienie w (...) oraz działalność gospodarcza).

Apelacją powyższy wyrok zaskarżył ubezpieczony, a w jej rozpoznaniu Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 17.12.2015r., w sprawie III AUa 240/15, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej.

Uzasadniając rozstrzygnięcie, Sąd Apelacyjny wskazał na konieczność dokonania merytorycznej oceny zasadności żądań ubezpieczonego, a więc zbadania istnienia wszystkich przesłanek z art. 184 ustawy emerytalno-rentowej i stąd zaistniała konieczność wydania wyroku po myśli art. 386 § 4 k.p.c.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 12.08.2016r. oddalił odwołanie.

Sąd podkreślił, że niezakwestionowaną okolicznością jest posiadanie przez ubezpieczonego na dzień 1.01.1999r. 24 lat, 1 miesiąca i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 11 lat i 27 dni okresu pracy w warunkach szczególnych, co przekłada się na brak wymaganego zarówno stażu ubezpieczeniowego w wysokości 25 lat (sumy okresów składkowych z okresami nieskładkowymi lub uzupełniającymi), jak i 15 lat odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Sąd ustalił w oparciu o wyjaśnienia ubezpieczonego i jego akta personalne, że Z. G., ur. (...), wniósł o przyznanie mu emerytury z obniżonego wieku emerytalnego.

Dalej Sąd ustalił, iż ubezpieczony po ukończeniu nauki w Liceum Ogólnokształcącym w I. podjął naukę w Wyższej Szkole (...) we W., która trwała od 17.09.1973r. do 24.08.1977r.

Przed podjęciem nauki w Wyższej Szkole (...) wnioskodawca od dnia 2.08.1973r. został przyjęty przez (...) Wojsk (...)w P. w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego. Dnia 29.11.1973r. odwołujący się złożył przysięgę wojskową. Z kolei, z dniem 25.08.1977r. został powołany do wojskowej służby zawodowej. Prócz uczęszczania na zajęcia, zdawania egzaminów w czasie studiów, wnioskodawca miał zajęcia z musztry wojskowej, taktyki, topografii, ze strzelania. Był skoszarowany. Odwołującemu się, jako słuchaczowi, przysługiwał urlop po roku nauki. Przysługiwało mu także prawo do urlopów świątecznych i wakacyjnych, które miały krótki charakter. Po zdaniu egzaminów w (...) w P., odwołujący się uzyskał stopień podporucznika.

Sąd zauważył, że poza sporem w sprawie jest to, że po zakończeniu nauki w Wyższej Szkole (...) w P., wnioskodawca pełnił służbę w wojsku, jako żołnierz zawodowy do 20.09.1988r. - od dnia 25.08.1977r. Okres ten zakwalifikowany został przez organ rentowy, jako okres pracy w warunkach szczególnych.

Nadto Sąd wskazał, iż bezsporną okolicznością w sprawie jest to, że Z. G. z dniem 20.09.1988r. został zwolniony ze służby w wojsku, pobierając od 1.10.1988r. do 30.09.1989r. uposażenie, od którego nie była uiszczona składka na ubezpieczenie społeczne.

Mając powyższe ustalenia faktyczne na uwadze, Sąd uznał odwołanie za niezasadne.

Uzasadniając swoje stanowisko, Sąd Okręgowy przywołał art. 184 ustawy emerytalno-rentowej, określający przesłanki do uzyskania emerytury z obniżonego wieku emerytalnego osób urodzonych po 31.12.1948r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy emerytalno-rentowej osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w dotychczasowych przepisach do nabycia emerytury w wieku niższym, niż 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet, legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27, (co najmniej 20 lat dla kobiet, 25 lat dla mężczyzn), pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, w brzmieniu obowiązującym od 1.01.2013r.

Sąd podkreślił, że ubezpieczony w toku procesu domagał się zakwalifikowania do stażu ubezpieczeniowego okresu wypłacania mu uposażenia po zwolnieniu z czynnej służby w wojsku, które było wypłacane od 1.10.1988r. do 30.09.1989r. Uznanie bowiem tego okresu za okres ubezpieczeniowy pozwalałoby uznać, że odwołujący się spełni kryterium posiadania na dzień 1.01.1999r. 25 lat stażu ubezpieczeniowego.

Zdaniem Sądu, z uwagi na treść art. 6 i 7 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z FUS, brak jest podstaw do zakwalifikowania do stażu ubezpieczeniowego okresu pobierania przez wnioskodawcę (byłego żołnierza zawodowego) po zwolnieniu go ze służby wojskowej uposażenia wypłacanego mu przez jeden rok na zasadzie art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1974r.

o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 1974r., nr 47, poz. 282).

Artykuł 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że za okres składkowy uznaje się okresy służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby.

Sąd podkreślił, iż bezsprzecznie wnioskodawca po 1.10.1988r. nie pełnił służby wojskowej w Wojsku Polskim, gdyż z dniem 30.09.1988r. został z niej zwolniony. Okres ten nie jest również okresem równorzędnym z czynną służbą wojskową

w rozumieniu art. 13 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 10.12.1993r.

o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, czy też

w rozumieniu art. 7 i art. 8, 10 nieobowiązującej ustawy z dnia 16.12.1972r.

o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. (Dz. U. z 1983r. poz. 139, z późn. zm.).

Dalej Sąd zaakcentował, iż nie jest to także okres, za który nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej.

Podsumowując stan sprawy, Sąd wskazał, iż brak posiadania przez odwołującego się na dzień 1.01.1999r. stażu ubezpieczeniowego w wysokości 25 lat, jako sumy okresów składkowych i nieskładkowych (okresów uzupełniających), oznacza zgodność z prawem zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku, na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, domagając się zmiany orzeczenia i przyznania mu prawa do emerytury.

Ubezpieczony w uzasadnieniu apelacji podkreślił, że okres pobierania przez niego uposażenia przez 12 miesięcy winien zostać uznany za okres nieskładkowy. Z kolei okres służby w szkole oficerskiej także winien być uwzględniony w wymaganym stażu niezbędnym do nabycia prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji ferując zaskarżony wyrok nie naruszył zastosowanych w sprawie przepisów prawa materialnego. Nie uchybił także zasadzie swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c.,

gdyż dokonał prawidłowych i zgodnych z treścią materiału dowodowego ustaleń faktycznych. Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Tytułem wstępu należy wskazać, że przedmiotowa sprawa sprowadzała się do oceny, czy ubezpieczony spełnił łącznie wszystkie, wynikające z treści art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 887), zwanej dalej ustawą emerytalną, przesłanki przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Istotą sporu było legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, jak i 15-letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy szczególnym charakterze. Równocześnie brak spełnienia przesłanki posiadania ogólnego 25-letniego stażu pracy czynił bezprzedmiotowym rozważania dotyczące posiadania 15-letniego stażu kwalifikowanego. Dlatego całkowicie słusznie Sąd Okręgowy w głównej mierze swoje rozważania skoncentrował wokół możliwości zaliczenia do stażu ogólnego okresu pobierania przez ubezpieczonego przez 12 miesięcy, tj. od 1.10.1988r. do 30.09.1989r. uposażenia zasadniczego.

W świetle przepisów ustawy z dnia 17.12.1974r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U.2016.616 j.t.), a w szczególności art. 18 ust. 1 tejże ustawy - żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej, niezależnie od odprawy, przysługują następujące należności pieniężne:

1. co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym; dodatek rodzinny wypłaca się w wysokości i według zasad przewidzianych dla żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową,
2. ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby,
3. zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska, przewidziany w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
4. zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju - według zasad przewidzianych przy przeniesieniach służbowych, jeżeli przesiedlą się do innej miejscowości w ciągu pięciu lat od dnia zwolnienia ze służby.

Powołany wyżej przepis art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1974r. niewątpliwie wskazuje na to, iż świadczenie przysługujące żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej - co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby stanowi uposażenie - w wysokości uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnym na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Równocześnie z przepisu tego wynika wprost, iż uposażenie to jest wypłacane po zwolnieniu ze służby, co w sposób oczywisty wskazuje, że żołnierz w tym czasie nie pozostaje w służbie wojskowej.

Jak w pełni zasadnie wskazał Sąd Okręgowy, okres wypłacania uposażenia nie może być uznany za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U.2016.887 j.t.), albowiem w świetle tego uregulowania, okresem składkowym jest okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne, albo okresy zastępczych form tej służby. W spornym okresie ubezpieczony nie pozostawał w czynnej służbie wojskowej w Wojsku Polskim. Nie był to również okres jej równorzędny, ani okres zastępczych form tej służby.

Równocześnie okres ten nie stanowi również okresu nieskładkowego, gdyż nie został wymieniony w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach. Okresami nieskładkowymi są bowiem takie okresy, jak: pobieranie wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, pobieranie zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, pobieranie renty chorobowej po ustaniu zatrudnienia, niewykonywanie pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy, na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zostało wypłacone odszkodowanie, przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych

w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem, okresy opieki pielęgnacyjnej nad inwalidą wojennym zaliczonym

do I grupy inwalidów lub uznany za całkowicie niezdolnego do pracy

oraz do samodzielnej egzystencji, okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym, niż dziecko członkiem rodziny, okresy urlopu bezpłatnego oraz przerw w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego małżonkom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach

przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą; okresy nauki

w szkole wyższej, studia doktoranckie i aspirantury naukowej, okresy

asystenckich studiów przygotowawczych, okresy dokształcania zawodowego lekarzy, okresy pobierania zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego, okresy udokumentowanej niezdolności do pracy, za które wypłacone zostały z Funduszu Pracy: zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki szkoleniowe lub stypendia.

Tak więc analiza wszystkich mogących mieć znaczenie w niniejszej sprawie przepisów prawa uniemożliwia uwzględnienie do 25-letniego okresu składkowego

lub nieskładkowego ubezpieczonego, okresu pobierania przez niego przez 12 miesięcy, tj. od 1.10.1988r. do 30.09.1989r. uposażenia zasadniczego.

Powoduje powyższe, iż ubezpieczony nie posiada ogólnego stażu 25 lat,

a to pozbawia już go prawa do emerytury z obniżonego wieku w związku

z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze,

a tym samym czyni bezprzedmiotowym rozważanie istnienia pozostałych przesłanek prawa do tej emerytury.

Z tych przyczyn, apelacja ubezpieczonego jako bezzasadna, z mocy

art. 38 k.p.c. musiała zostać oddalona.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Pierzycka-Pająk

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR